ASUMISEN OPAS

JYVÄSKYLÄ

SISÄLLYS

Alkusanat 3
Asunnon etsiminen 4
Asunnon vuokraaminen ja sopimukset 7
Muuttajan ilmoitukset 10
Muuton järjestäminen 12
Ohjeita asumiseen 13
Jätteiden lajittelu 18
Asumisen poikkeustilanteet 21
Kotivara 22
Tuholaisten torjunta 23
Kun muutat pois 26
Sanasto: 28
Kuvat 31

ALKUSANAT

Oletko juuri muuttanut uuteen kotiin?
Tai etsitkö uutta asuntoa?

Tähän oppaaseen on koottu tärkeää tietoa muuton suunnittelusta ja asunnon vuokraamisesta. On myös monta asiaa, jotka Sinun on tärkeä tietää asukkaana. Löydät ohjeita siihen, miten pidät huolta asunnosta, mitä vastuita sinulla on vuokralaisena ja missä asioissa Sinun tulee ottaa yhteyttä vuokranantajaan tai huoltoyhtiöön.

Toivomme Sinulle turvallista ja mukavaa asumista Jyväskylässä!

Terveisin,
International House Jyväskylä ja
Jyväskylän asumisen neuvonta

ASUNNON ETSIMINEN

Minkälainen asunto sinulle sopii?
Mieti mitä asioita tarvitset kodiltasi.

- **Asunnon koko:** Kuinka monta huonetta tarvitset?
- **Keittiö:** Haluatko erillisen keittiön vai riittääkö pieni keittokomero?
- Onko talossa hissi? Tarvitseeko joku perheenjäsen hissiä?
- Missä asunto sijaitsee? Onko lähellä **kauppaa, koulua tai päiväkotia?**
- Jos asunto on kauempana, mieti miten pääset liikkumaan.
    - Voitko kulkea **kävellen** tai **pyörällä**?
    - Onko **bussipysäkki** lähellä?
    - Jos sinulla on auto, onko sille **parkkipaikka**?

Sopivan asunnon löytymiseen voi mennä pitkä aika. Aloita etsiminen noin kaksi kuukautta ennen suunniteltua muuttoa.

Asunnon pohjapiirros

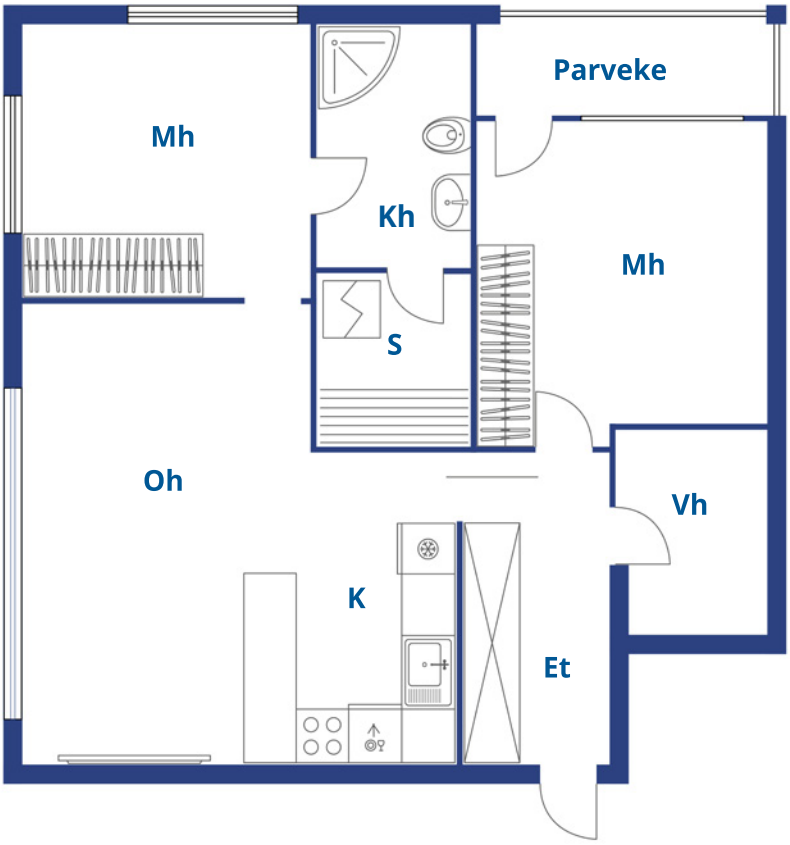

Lyhenteet:

Mh= makuuhuone

Oh= olohuone

Et= eteinen

Vh= vaatehuone

Kh= kylpyhuone

S= sauna

K= keittiö

Asumisen hinta

Laske, kuinka paljon asuminen maksaa. Keskustan asunnot ovat yleensä kalliimpia, mutta palvelut ovat lähellä. Mieti, kuinka paljon sinä voit maksaa.

Kustannuksia ovat:

- **vuokra**
- **vesimaksu**
- **sähkölasku**
- **kotivakuutus**
- **autopaikka**
- **saunamaksu.**

Laske myös, paljonko rahaa jää muihin menoihin:

- **ruoka ja hygieniatuotteet**
- **nettiyhteys ja puhelin**
- **kodinhoito**
- **matkakulut (esim. bussikortti)**
- **auton käyttö**
- **harrastukset**
- **muut säännölliset kustannukset.**

Etuudet asumiskuluihin

Kela voi myöntää asumisen kuluihin asumistukea ja toimeentulotukea. Tarkista mitä etuuksia sinun on mahdollista saada Kelasta.

Kela

- Kelan myöntämän tuen määrä riippuu siitä millä paikkakunnalla asut, kuinka paljon tuloja ja varoja sinulla on ja kuinka suuri perheesi on.
- Kela voi myöntää maksusitoumuksen vuokra-vakuu-teen. Tarkista onko sinun mahdollista saada Kelan myöntämää maksusitoumusta.
- Kelan myöntämä tuki muuttokuluihin riippuu muuttosi syistä.

Sopivan asunnon etsiminen

Vapaista vuokra-asunnoista löydät ilmoitukset nettisivuilta. On sivustoja, jotka kokoavat monien vuokranantajien ilmoitukset samaan paikkaan:

Vuokraovi

Oikotie

Jos olet tutkinto-opiskelija, voit hakea asuntoa seuraavilta opiskelija-asuntojen tarjoajilta:

KOAS

Soihtu

Asuntohakemus

Kun olet löytänyt sopivan asunnon, sinun pitää tehdä siihen hakemus. Hakemus tehdään nettisivulla. Joskus hakemus tehdään vasta sen jälkeen, kun olet käynyt katsomassa asuntoa.

Hyvä hakemus sisältää nämä tiedot:

- Miksi haet asuntoa (esim. muutto uudelle paikkakunnalle).
- Kuinka monta henkilöä perheessäsi on.
- Miksi olisit hyvä vuokralainen (esim. olet työssä tai opiskelet).
- Onko sinulla **maksuhäiriömerkintöjä**.
- Haetko asuntoa **pitkäksi aikaa**.
- Miten hoidat **vuokravakuuden**.
- Oletko hoitanut asumiseen liittyvät asiat hyvin aiemmin.
- Onko sinulla **lemmikkieläin**.
  – kerro siitä lyhyesti

Asuntonäyttö

Ennen kuin vuokralainen valitaan, järjestetään asuntonäyttö. Näyttö voi olla yhdelle tai useammalle asunnon hakijalle.

Kun menet katsomaan asuntoa:

- Tule **ajoissa**.
- Ole **kohtelias**.
- Kysy, **milloin saat tiedon**, jos sinut valitaan asukkaaksi.
- Kysy tarvitsemasi lisätiedot esimerkiksi pyykkituvasta tai parkkipaikoista.
- Kerro, miksi asunto sopii sinulle.
- Kerro, jos olet edelleen kiinnostunut asunnosta.

Asuntonäyttö tarkoittaa asunnon esittelyä mahdolliselle vuokralaiselle tai ostajalle.

ASUNNON VUOKRAAMINEN JA SOPIMUKSET

Vuokrasopimus

Kun sinut valitaan asukkaaksi, teet vuokrasopimuksen asunnon omistajan kanssa. Asunnon omistajaa kutsutaan vuokranantajaksi. Asunnon vuokraava henkilö on vuokralainen. Molempien täytyy noudattaa sopimusta.

Vuokrasopimuksessa lukee:

- vuokralaisen nimi ja henkilötunnus
- vuokranantajan nimi, osoite ja pankkitili
- vuokratun asunnon osoite ja koko
- mitä muita tiloja vuokralainen saa käyttää (esim. sauna tai varasto)
- aloituspäivä, jolloin asuminen alkaa
- kuinka pitkään vuokrasopimus on voimassa.

Vuokrasopimus on kirjallinen sopimus vuokranantajan ja vuokralaisen (henkilön, joka vuokraa asuntoa) välillä asunnon vuokraamisesta.

Se voi olla:

- Toistaiseksi voimassa oleva eli jatkuu, kunnes toinen osapuoli irtisanoo sen.
- Määräaikainen eli päättyy tiettynä päivänä eikä sitä voi lopettaa ennen sitä.
- Usein sopimuksessa on kerrottu myös se päivämäärä, kun voit ensimmäisen kerran irtisanoa sopimuksen. Jos haluat lopettaa sopimuksen aikaisemmin, joudut maksamaan vuokranantajalle korvauksen.

Sopimuksessa lukee myös:

- Joka kuukausi maksettava vuokran määrä.
- Eräpäivä eli mihin päivään mennessä vuokra pitää maksaa.
- Sisältyykö vesi, sähkö tai lämmitys vuokraan. Jos maksat näistä vuokranantajalle, tulee sopimuksessa lukea myös kuinka paljon maksu on.
- Saako asunnossa tupakoida tai pitää lemmikkejä.
- Vuokravakuuden määrä ja maksuaika.
- Molempien osapuolten allekirjoitukset. Allekirjoitus voi tapahtua myös tunnistautumalla verkkopankkitunnuksilla.

Lue vuokrasopimus tarkasti ennen kuin allekirjoitat sen. Varmista, että ymmärrät kaiken.

Vuokravakuus

Vuokranantaja voi pyytää **vuokravakuuden** ennen kuin vuokrasopimus alkaa. Se on rahasumma, yleensä 1–2 kuukauden vuokran verran. Vuokravakuus ei saa kuitenkaan olla enemmän kuin 3 kuukauden vuokra.

Saat vuokravakuuden takaisin, kun vuokrasopimus päättyy. Jos vuokraa on maksamatta tai asuntoa on vahingoitettu, vuokranantaja voi pitää vakuuden tai osan siitä.

Vuokravakuuden voi maksaa:

- **Kelalta saatavalla maksusitoumuksella** (Kela maksaa vahingot, jos vuokralainen ei hoida velvoitteitaan).
- **Henkilötakaaja** on henkilö, joka allekirjoittaa takauksen ja lupaa vastata velasta, jos varsinainen velallinen ei maksa.
- **Rahana vuokravakuustilille pankkiin** (pankki antaa todistuksen, jonka vuokranantaja säilyttää).
- **Rahana vuokranantajan tilille** (ei suositeltava käytäntö).

Tarkista vuokrasopimuksesta, minkälaisen vuokravakuuden vuokranantaja hyväksyy. Osa vuokranantajista hyväksyy vain tilille maksetun vuokravakuuden.

Vuokravakuus on rahasumma, jonka vuokralainen maksaa vuokranantajalle turvaksi mahdollisista vahingoista ja maksamattomista vuokrista

Asunnon tarkastus

Ennen muuttoa kannattaa tarkistaa asunto yhdessä vuokranantajan kanssa. Kirjoita ylös kaikki viat ja ota niistä valokuvat. Tällaisia vikoja voivat olla: rikkinäinen ovenkahva, reikä lattiapinnassa tai puuttuva hylly komerossa.

Ilmoita vioista heti muuton jälkeen. Muuten voit joutua maksamaan korvauksia vioista, joita et ole itse aiheuttanut.

Asunnon tarkastus tarkoittaa tilannetta, jossa asunnon kunto tarkistetaan.

Tarkastuksessa katsotaan, onko asunnossa vaurioita, likaa tai korjattavaa. Tarkastus tehdään ennen muuttoa sekä muuton jälkeen.

Avaimet

Vuokranantajan täytyy antaa tarpeeksi avaimia vuokralaiselle. Vain vuokranantaja voi teettää lisäavaimia asuntoon. Jos avain katoaa, vuokralainen maksaa uuden. Jos lukko täytyy vaihtaa, vuokralainen maksaa myös sen. Pidä hyvää huolta avaimesta.

VINKKI!
Kun muutat asuntoon ja huomaat siellä vikoja tai puutteita, ota niistä selkeät kuvat. Tämä helpottaa mahdollisten epäselvyyksien selvittämisessä.

MUUTTAJAN ILMOITUKSET

Kun muutat uuteen kotiin, sinun tulee tehdä seuraavat **muuttoilmoitukset**.

Digi- ja väestötietovirastoon sekä Postiin.

Se tarkoittaa, että kerrot **viranomaisille** uudesta osoitteestasi.

- Tee ilmoitus, jos muutat pysyvästi tai jos asut tilapäisesti uudessa osoitteessa yli 3 kuukautta.
- Ilmoitus täytyy tehdä myös, jos muutat ulkomaille tai ulkomailta Suomeen.
- Voit tehdä ilmoituksen **aikaisintaan kuukautta ennen muuttoa**.
- Ilmoituksen täytyy olla **Digi- ja väestötietovirastossa** viimeistään **viikon kuluttua muutosta**.

Digi- ja väestötietovirasto

Posti

Miten ilmoitus tehdään Digi- ja väestötietovirastoon sekä Postiin?

- Helpoin tapa on tehdä ilmoitus **netissä** Digi- ja väestötietoviraston ja Postin yhteisessä palvelussa.
- Voit myös täyttää **paperilomakkeen** ja viedä sen Postin tai Digi- ja väestötietoviraston toimipisteeseen. Lomaketta ei voi lähettää postitse.
- Lomakkeen saa Postista tai Digi- ja väestötietovirastosta. Lisätietoa saat Digi- ja väestötietoviraston ja Postin verkkosivuilta.

Ilmoitus isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle

Muuttaessasi sinun tulee tehdä sisäänmuuttoilmoitus. Se tehdään joko huoltoyhtiölle tai isännöitsijälle. Tarkemmat ohjeet ja yhteystiedot löydät taloyhtiösi ilmoitustaulusta. Tietosi lisätään asukasluetteloon.

Kun muutat pois, tulee sinun tehdä poismuuttoilmoitus.

Muista ilmoittaa myöhemminkin tapahtuneista muutoksista perheen koossa tai nimissä. Asukasluettelon tietoja tarvitaan:

- ovenavauspalvelun yhteydessä
- vesimaksun laskuttamisessa
- nimesi tulee oveen ja nimitauluun

Kotivakuutus

Kotivakuutus kannattaa ottaa, vaikka sitä ei vaadittaisi vuokrasopimuksessa. Kotivakuutus sisältää ainakin irtaimistovakuutuksen ja vastuuvakuutuksen.

Irtaimistovakuutuksesta voit saada korvauksia, kun joku sinun omistama tavara rikkoutuu tai varastetaan.

Vastuuvakuutus korvaa sinun vahingossa aiheuttamien vahinkojen kustannuksia toiselle henkilölle. Tämä voi olla myös vuokranantaja.

Jos sinulla on jo kotivakuutus, riittää että ilmoitat vakuutusyhtiöön uuden asunnon tiedot ja muuttopäivän. Saat vakuutuksen **vakuutusyhtiöstä**. Ota **vuokrasopimus mukaan**, kun teet uuden vakuutussopimuksen.

Kotivakuutus on sopimus vakuutusyhtiön kanssa.
Kun sinulla on kotivakuutus, vakuutusyhtiö auttaa maksamaan korjaukset tai uudet tavarat, jos kodissasi tapahtuu vahinko. (esimerkiksi tulipalo, vesivahinko tai varkaus)

Sähkösopimus

Tarkista vuokrasopimuksestasi tarvitsetko oman sähkösopimuksen. On taloja, joissa maksat sähköstä vuokranantajallesi. Paljon tavallisempaa on, että sinun pitää tehdä oma sähkösopimus. Jos sinulla on jo sähkösopimus, riittää että ilmoitat uuden asunnon tiedot ja muuttopäivän.

Tee sähkösopimus ennen muuttoa. Voit tehdä sen puhelimitse tai nettisivulla. Sähköjen kytkemiseen voi mennä 1–2 päivää. Ennen kuin sähköt kytketään asuntoon, saat puhelimeesi tekstiviestin. Sinun pitää vastata siihen ohjeiden mukaan. Tällä varmistetaan, että sähköjen kytkeminen asuntoon on turvallista.

MUUTON JÄRJESTÄMINEN

Muuttoon liittyy paljon käytännön asioita. Suunnittele etukäteen:

Miten muutat tavarat uuteen kotiin?

- Vuokraatko muuttoauton? Onko sinulla sitä varten tarvittava ajokortti?
- Voiko joku ystäväsi, jolla on ajokortti, auttaa sinua ajamalla muuttoautoa?
- Jaksatko itse kantaa kaikki huonekalusi vai tarvitsetko siihen apua? Onko sinulla ystäviä, jotka voivat auttaa? Ostatko muuttoapua yritykseltä?

Aloita tavaroiden pakkaaminen ajoissa.

- Voit pyytää ruokakaupoista ilmaisia pahvilaatikoita pakkaamista varten.
- Muuttoyritykset vuokraavat muuttolaatikoita, jotka palautat muuton jälkeen.
- Suojaa herkästi rikkoutuvat tavarat huolellisesti.
- Varaa aikaa vanhan asunnon huolelliseen siivoamiseen.
- Sovi avainten luovuttamisesta takaisin vuokranantajalle. HUOM! Asunto pitää olla tyhjä ja siivottu ennen tätä.

OHJEITA ASUMISEEN

Asukkaana sinun tulee tietää miten huolehtia asunnosta. On tärkeää myös, että osaat ottaa yhteyttä oikeaan tahoon, jos et tiedä miten toimia tai tulee joku ongelma.

Vuokranantajalla, vuokralaisella, huoltoyhtiöllä, isännöitsijällä ja taloyhtiöllä on kaikilla omat vastuut ja tehtävät.

Vuokranantaja:

- Omistaa asunnon
- Päättää asunnon muutostöistä ja lisäavaimista.
- Korjaa tai vaihtaa kodinkoneet, jos ne kuuluvat asuntoon.
- Saa tulla sovitusti tarkistamaan asunnon kuntoa. Vuokranantajan täytyy ilmoittaa vuokralaiselle asiasta etukäteen. Vuokranantaja voi tulla tarkistamaan asunnon kunnon sopimuksen päättyessä tai näyttämään sitä seuraavalle vuokralaiselle.
- Vuokranantaja ei saa tulla asuntoon ilmoittamatta.

Vuokralainen:

- Maksaa vuokran aina ajoissa.
- Hoitaa asuntoa hyvin: säännöllinen siivoaminen ja tarvittavista korjauksista huolehtiminen.
- Hankkii omat kalusteet ja valaisimet.
- Ilmoittaa vioista huoltoyhtiölle ja vuokranantajalle.
- Ottaa kotivakuutuksen ja huolehtii sen voimassaolosta.
- Noudattaa vuokrasopimusta ja talon järjestyssääntöjä.

Huoltoyhtiö:

- Tarjoaa maksullista ovenavauspalvelua, jos olet unohtanut avaimesi.
- Korjaa talotekniikkaan liittyviä asioita (esim. ilmastointi, viemärit, sähkö).
- Tekee tarvittaessa tuholaistorjuntaa
- Tekee pihatyöt (esimerkiksi lumen auraus, hiekoitus, nurmikon leikkuu).

Isännöitsijä:

- Isännöitsijä ylläpitää asukasrekisteriä, johon kirjataan talon asukkaiden nimet ja yhteystiedot.
- Käsittelee valituksia talon sääntöjen rikkomisesta
- Sopii saunavuoroista ja parkkipaikoista asukkaiden kanssa (joskus tämä on huoltoyhtiön tehtävä).

Jokaisessa talossa on omat järjestyssäännöt. Säännöt koskevat kaikkia asukkaita. Sääntöjen tarkoitus on varmistaa, että asuminen on viihtyisää ja turvallista.

Järjestyssäännöt

- Löydät talon järjestyssäännöt ilmoitustaululta tai asukaskansiosta.
- Säännöt koskevat kaikkia asukkaita.
- Toistuva sääntöjen rikkominen voi johtaa vuokrasopimuksen irtisanomiseen ja asunnon menetykseen.

Yleisiä sääntöjä:

- Vältä kovia ääniä klo 21–07 (esim. imurointi, musiikki).
- Tupakoi vain sille tarkoitetussa paikassa.
- Älä säilytä tavaroita rappukäytävässä.
- Lajittele jätteet oikein.
- Pidä parveke siistinä äläkä säilytä siellä ruokaa tai tavaroita.

Taloudellinen asuminen

Voit säästää rahaa ja ympäristöä, kun asut säästäväisesti:

- Sulje vesihanat heti käytön jälkeen.
- Peseydy nopeasti.
- Ilmoita vuotavasta WC-pöntöstä huoltoon.
- Sulje vesihana tiski- ja pyykinpesukoneen käytön jälkeen.
- Älä jätä mitään kodinkonetta päälle, jos poistut asunnosta.
- Tuuleta nopeasti talvella.
- Puhdista ilmanvaihtoventtiilit 2–4 kertaa vuodessa.
- Huonelämpö suositus: **19–21°C**.
- Älä peitä pattereita verhoilla tai huonekaluilla.

Turvallinen asuminen

Paloturvallisuus:

- Palovaroitin: alle 60 m² riittää yksi palovaroitin, isommassa asunnossa on oltava useampia.
- Testaa palovaroitin useamman kerran vuodessa.
- Hanki keittiöön sammutuspeite.
- Älä käytä rikkinäisiä sähkölaitteita.
- Polta kynttilöitä vain turvallisella alustalla (esim. Lämpöä kestävä lautanen tai kynttilälyhty).
- Älä säilytä tavaroita lieden päällä.
- Älä säilytä mitään tavaroita saunassa.

Rakennuksen omistaja eli taloyhtiö vastaa palovaroittimien hankkimisesta ja asentamisesta. Asukkaan vastuulla on ilmoittaa huoltoyhtiölle, jos varoitin ei toimi.

HUOM!

Asunnosta löytyy erilaisia ilmanvaihtoreikiä, kuten ikkunoiden karmien välissä ja yläpuolella.

Niitä kutsutaan karmiventtiileiksi. **(katso Kuvat s. 33)**

Älä peitä ilmanvaihtoreikiä asunnossa.

Katon rajassa ja katossa olevia venttiileitä ei saa säätää.

Kodinkoneiden hoito

Liesituuletin:

- Puhdista 1–3 kuukauden välein rasvasuodatin rasvasta ja pölystä.

Jääkaappi:

- Puhdista jääkaapin sisäpuolella oleva aukko säännöllisesti.
- Pyyhit hyllyt säännöllisesti puhtaaksi.
- Imuroi pölyt jääkaapin takaa (jos mahdollista).

Pakastin:

- Sulata pakastimeen kertynyt jää 1–2 kertaa vuodessa.

Tiskikone:

- Käytä suojakaukaloa tiskikoneen alla.
- Puhdista tiskikoneen sisällä oleva suodatin.
- Asennuksen tekee aina ammattilainen.

Pyykinpesukone:

- Suositellaan ammattilaisen asennusta.
- Tyhjennä nukkasihti säännöllisesti.

Liesi:

- Puhdista pinnat säännöllisesti.
- Tarvittaessa käytä uunin sisäpintoihin uuninpuhdistusainetta.
- Puhdista pellit ja ritilä käytön jälkeen.

Yhteiset tilat

Tarkista mitä tiloja Sinun taloyhtiössäsi on. Kaikissa taloyhtiöissä ei välttämättä ole pyykkitupaa tai yhteistä saunaa.

Pyykkitupa ja kuivaushuone

- Varaa oma pesuvuoro etukäteen pyykkituvasta tai pyykkituvan läheisyydestä löytyvästä kalenterista.
- Kun pyykkisi ovat valmiit (pesty tai kuivat) vapauta tila heti, jotta seuraava asukas voi käyttää pyykkitupaa tai kuivaushuonetta.

Parveke

- Älä tuuleta tai tamppaa mattoja parvekkeella
- Parvekkeella ei saa tupakoida

Rappukäytävä

- Älä säilytä tavaroita tai lastenrattaita rappukäytävässä

Ulkoiluvälinevarasto

- Tarkoitettu esim. polkupyörien, lastenvaunujen sekä urheiluvälineiden säilytykseen.

Kylmäkellari

- Tarkoitettu vain säilykkeiden ja juuresten säilyttämiseen.

Varastotila

- Tavaroiden pitkäaikaiseen säilytykseen.
- Ei saa säilyttää ruokaa tai helposti syttyviä aineita (esimerkiksi maaleja).

Saunatilat

- Jos talossasi on yhteinen sauna, voit varata maksullisen saunavuoron isännöitsijän tai huoltoyhtiön kautta.
- Taloyhtiöissä voi olla yhteisiä saunavuoroja (nimellä lenkkisauna), jotka ovat ilmaisia.
- Kun käytät yhteissaunaa, siivoa aina jälkesi.
- Peseydy ennen saunaan menoa.

HUOM!

Joissain taloyhtiöissä on myös väestösuojatilat.

Väestönsuojatila on tila, joka on rakennettu suojaamaan ihmisiä vaaratilanteessa, esimerkiksi sodassa tai räjähdyksessä.

JÄTTEIDEN LAJITTELU

Jätteiden lajittelun tekee mahdolliseksi materiaalien uudelleen käyttämisen. Se säästää ympäristöä ja yhteiskunnan rahoja. Tutustu taloyhtiösi jätteidenlajitteluohjeisiin. Pidä huoli siitä, että jäteastian kansi sulkeutuu jälkeesi.

Omiin jäteastioihin tulee lajitella:

PAPERI:
esimerkiksi sanoma- ja mainoslehdet

PAHVI:
pahvilaatikot ja pahvipakkaukset

LASI:
lasipurkit ja -pullot

METALLI:
säilykepurkit

MUOVI:
elintarvikkeiden muovi-pakkaukset, muovipussit

BIOJÄTE:
ruuantähteet, kuoret, pilaantuneet elintarvikkeet

Loput jätteet laitetaan astiaan, jossa lukee **SEKAJÄTE** tai **KUIVAJÄTE**.

Ongelmajäte tulee toimittaa sitä varten tarkoitettuihin keräyspisteisiin. Näitä keräyspisteitä löytyy isoimmista marketeista ja tavarataloista.

ONGELMAJÄTETTÄ OVAT:

- loisteputket ja -lamput, LED-lamput, EL-lamput
- patterit ja pienakut
- pienet sähkölaitteet (esimerkiksi sähköhammasharja, porakone).

Käyttämättömät lääkkeet ja lääkeruiskut tulee aina toimittaa apteekeissa oleviin keräyspisteisiin. Niitä ei saa laittaa sekajätteeseen.

Huonekaluja ja isoja kodinkoneita ei saa jättää jätekatokseen. Ne tulee toimittaa Mustankorkean kaatopaikan jätekeräykseen. Sama koskee auton akkuja, maaleja ja liuottimia.

[Mustankorkea]

Huonetuoksut, suitsukkeet ja tupakointi

- Vuokranantaja voi kieltää tupakoinnin, suitsukkeet ja lemmikit asunnossa sekä parvekkeella
- Tupakointi on sallittu vain taloyhtiön osoittamassa paikassa

Voimakkaasti värjäävät mausteet ja öljy keittiössä:

Kurkuma, paprika ja curry värjäävät helposti pintoja, jos roiskeita ei puhdisteta heti.

Runsas öljyn käyttö ruuan valmistuksessa:

- Paistetun öljyn haju voi jäädä verhoihin, huonekaluihin ja kattoon.
- Öljy tekee pinnoista tahmeita ja kerää likaa.

Vinkkejä keittiön puhtaana pitämiseen:

- Käytä liesituuletinta tai avaa ikkuna kun teet ruokaa.
- Puhdista roiskeet heti.
- Suojaa työtasot.
- Pese tekstiilit säännöllisesti.
- Puhdista kaapit säännöllisesti.
- Pese liesituulettimen rasvasuodattimet säännöllisesti (katso kuva siitä, missä liesituulettimen rasvasuodatin on).
- Säilytä mausteet tiiviissä pakkauksissa.

ASUMISEN POIKKEUSTILANTEET

Asumisen aikana on hyvä varautua odottamattomiin tilanteisiin.

Vesivahinko:

- Ilmoita vesivahingon sattuessa asiasta heti huoltoyhtiölle.
- Älä heitä vessanpönttöön muuta kuin wc-paperia.
- Puhdista lattiakaivot säännöllisesti.

Ovenavaus:

- Jos sinulla ei ole kotiavainta mukana, voit soittaa huoltoyhtiölle ja pyytää heitä avaamaan oven.
- Ovi avataan vain asukasluetteloon merkityille asukkaille. Kun huoltoyhtiö tulee avaamaan oven, sinun täytyy todistaa henkilöllisyytesi.
- Oven avaamisesta tulee lasku. Sinun täytyy maksaa se.

Lampun palaminen:

- Saat vaihtaa lampun itse. Muista ensin sammuttaa virta lampun katkaisijasta.

Sulakkeen palaminen:

Mitä sinun tulee tehdä, jos sulake palaa?

Selvitä sulakkeen palamisen syy:
Sammuta kaikki laitteet huoneesta ja irrota ne pistorasioista.

Vaihda sulake:
Kytke valot ja sähkölaitteet takaisin päälle yksi kerrallaan. Tarkkaile, millä laitteella sulake palaa uudelleen. Näin voit paikantaa viallisen laitteen.

Älä ylikuormita:
Jos ylikuormitus on syy, vähennä sähkölaitteiden käyttöä tai siirrä osa laitteista toiseen pistorasiaan. Ylikuormitus tarkoittaa, että sähkölaitteeseen menee liikaa sähköä. Se voi rikkoa laitteen tai aiheuttaa tulipalon.

Ota yhteys ammattilaiseen:
Jos sulake palaa uudelleen heti vaihdon jälkeen, tai jos et löydä vikaa itse, ole yhteydessä huoltoyhtiöön.

Sähkökatko:

- Tilaa häiriöviestit sähköyhtiöltä. Kun olet tilannut häiriöviestin, lähettää sähköyhtiö sinne tekstiviestin, jos sähköverkossa tai sähkönjakelussa tapahtuu poikkeama.
- Katko voi vaikuttaa myös vedenjakeluun, joten varaa juomavettä ja ämpäreitä

KOTIVARA

Kotivaralla tarkoitetaan välttämättömiä tarvikkeita, joiden avulla selviät 72 tunnin ajan. Esimerkiksi kova myrsky voi aiheuttaa sähkökatkon, johon on hyvä varautua etukäteen.

- **Juomavesi:** Vähintään 6 litraa vettä per henkilö päivässä.
- **Ruoka:** säilykkeitä, kuivattuja hedelmiä, pähkinöitä ja keksejä. Siis sellaista ruokaa, jota ei tarvitse kypsentää.
- **Hygieniatarvikkeet:** Saippua, hammasharja ja -tahna, wc-paperi.
- **Lääkkeet ja ensiaputarvikkeet:** Välttämättömät henkilökohtaiset lääkkeet ja perusensiaputarvikkeet.
- **Tekniset välineet:** Paristokäyttöinen radio ja taskulamppu paristoineen, sekä varavirtalähde puhelimelle. Mahdollisesti retkikeitin ja polttoainetta.
- **Käteinen raha:** Pieni summa käteistä rahaa, jos maksukortit eivät toimi.
- **Lemmikkieläinten tarvikkeet**

Kotivara tarkoittaa kodissa säilytettävää ylimääräistä ruokaa, vettä ja muita välttämättömiä tarvikkeita, joilla pärjää vähintään 72 tuntia (kolme vuorokautta) häiriötilanteessa.

Häiriötilanne on poikkeustilanne kuten sähkö- tai vesikatkos tai vuokralaisen sairastuminen niin, ettei hän pääse kodistaan liikkumaan.

TUHOLAISTEN TORJUNTA

Näin pidät tuholaiset poissa:

- Pidä asunto siistinä.
- Säilytä kuivaelintarvikkeet (riisi, jauhot, hiutaleet) tiiviisti suljetuissa pakkauksissa.
- Älä jätä jätteitä parvekkeelle tai pihalle. Sulje aina jäteastioiden kannet.
- Jos mahdollista, pakasta vaatteet ja muut matka-tavarat ulkomaanmatkan jälkeen. Näin lutikat eivät pääse kulkeutumaan asuntoon tavaroiden mukana.
- Tarkista käytettynä hankkimasi huonekalut huolellisesti ennen kuin tuot ne kotiin.

Ilmoita heti:

- Jos näet haitallisia tuholaisia, kerro vuokranantajalle ja tarvittaessa isännöitsijälle
- Jos et ilmoita ajoissa tuholaisista, voit joutua vastuuseen ongelman pahenemisesta ja torjuntakuluista.

Noudata ohjeita:

- Jos tuholaistorjunta tehdään, noudata ohjeita asunnon irtaimiston käsittelystä

Huom!

- **Sokeritoukka** ja **sokerimuurahainen** ovat yleisiä, mutta yleensä harmittomia.
- Niiden hävittäminen kuuluu asukkaalle, jos ne häiritsevät asumista.
- Jos olet epävarma, miten sinun tulisi toimia, niin ole yhteydessä vuokranantajaan tai isännöitsijään

Tuholainen tarkoittaa hyönteistä tai muuta pientä eläintä, joka vahingoittaa ruokaa, rakennuksia tai ihmisten terveyttä. Näitä ovat esimerkiksi luteet, torakat ja rotat.

SUOMENKIELINEN NIMI	TIETEELLINEN NIMI	KUVA (laji.fi)	Mistä voi löytyä? Mitä tehdä, jos huomaat tuholaisen/ Miten estää leviämisen?
Sokeritoukka	Lepisma saccharinum	Sokeritoukka - Kuva: Jani Järvi / CC BY 4.0	• Voi löytyä kylpyhuoneesta, makuuhuoneesta ja keittiöstä. • Pidä paikat kuivina. • Sulje ruoka- ja jauhopakkaukset.
Torakka/ Russakka	Blattella germanica	Saksantorakka (russakka) - Kuva: Pekka Malinen / CC BY 4.0	• Voi löytyä keittiöstä, • Viihtyy lämpöisissä ja kosteissa paikoissa. • Vie roskat usein. • Jos huomaat paljon torakoita, ota yhteys isännöitsijään.
Turkiskuoriainen/ Vyöturkis-kuoriainen	Attagenus woodroffei	Vyöturkiskuoriainen - Kuva: Pekka Malinen / CC BY-NC	• Elävät komeroissa, lattia-listojen takana ja mattojen alla. • Toukat syövät pölyä, villaa, silkkiä ja muita luonnonmateriaaleja. • Imuroi säännöllisesti myös komerot. • Säilytä villavaatteet suljetuissa pusseissa.
Ruskoturkis-kuoriainen	Attagenus smirnovi	Ruskoturkiskuoriainen -Kuva: Miroslav Deml / CC BY 3.0	• Esiintyminen ja torjunta kuten vyöturkiskuoriaisen kohdalla.

SUOMENKIELINEN NIMI	TIETEELLINEN NIMI	KUVA (laji.fi)	Mistä voi löytyä? Mitä tehdä, jos huomaat tuholaisen/ Miten estää leviämisen?
Lutikka/ seinälude	Cimex lectularius	Lutikka - Kuva: Pekka Malinen / CC-BY-NC-4.0	• Löytyy tyypillisesti sängystä, patjasta ja huonekaluista. • Pese vuodevaatteet kuumassa vedessä. • Ota heti yhteys isännöitsijään. • Noudata tarkasti saamiasi ohjeita.
Riisihärö	Oryzaephilus surinamensis	Riisihärö - Kuva: Pekka Malinen / CC BY-SA 4.0	• Voi löytyä kuivista elintarvikkeista, esimerkiksi jauhoista ja pastasta. • Puhdista kaapit säännöllisesti. • Tarkista uudet tuotteet ennen kaappiin laittamista.
Paperitoukka	Ctenolepisma longicaudatum	Paperitoukka - Kuva: Jani Holopainen / CC BY 4.0	• Usein kylpyhuoneissa, mutta myös muulla asunnossa. • Syövät ruuanmuruja, paperia, roskia. • Imuroi säännöllisesti. Vie pahviroskat heti jäteastiaan.
Vaatekoi	Tineola bisselliella	Vaatekoi - Kuva: Pekka Malinen / CC BY 4.0	• Toukat syövät erityisesti villaa ja silkkiä • Kaapeissa, laatikoissa ja varastossa, missä vaatteet ovat pitkään käyttämättä • Poista tuholainen ja pese vaatteet. • säilö vaatteet kuivina ja puhtaina, säilytys-pusseissa tai laatikoissa.

KUN MUUTAT POIS

Ilmoita ajoissa vuokranantajallesi, että haluat päättää vuokrasopimuksen. Irtisanomisaika on yleensä yhden kuukauden. Se tarkoittaa, että irtisanomisilmoituksesi ja sopimuksen päättymisen välissä on yksi kokonainen kalenterikuukausi.

Katso ohjeet sivuilta 10–11 muuttoon liittyvistä ilmoituksista ja sopimuksista.

Ennen kuin muutat asunnosta, sinun tulee siivota se huolellisesti. Sinun tulee siivota myös mahdollinen parveke ja sinun käytössäsi olleet varastotilat.

Jos vuokranantaja ei pidä siivousta riittävänä, hän voi tilata asuntoon siivoojan. Lasku siivoustyöstä tulee sinulle tai summa vähennetään maksamastasi vuokravakuudesta.

Muuttosiivous

Kun vuokrasopimuksesi päättyy, tulee sinun siivota asunto huolellisesti. Tarkista, oletko saanut siivous-ohjeita vuokranantajaltasi.

- Imuroi ja pese lattiat. Irrota kaikki tarttuneet lika-tahrat, tarrat, teipit ja muut sellaiset. Puhdista lattialista samalla tavalla.
- Huolehdi, että asuntoon ei jää mitään sinun tavaroitasi tai roskia. Myöskään parvekkeelle tai varastotilaan ei saa jäädä mitään.

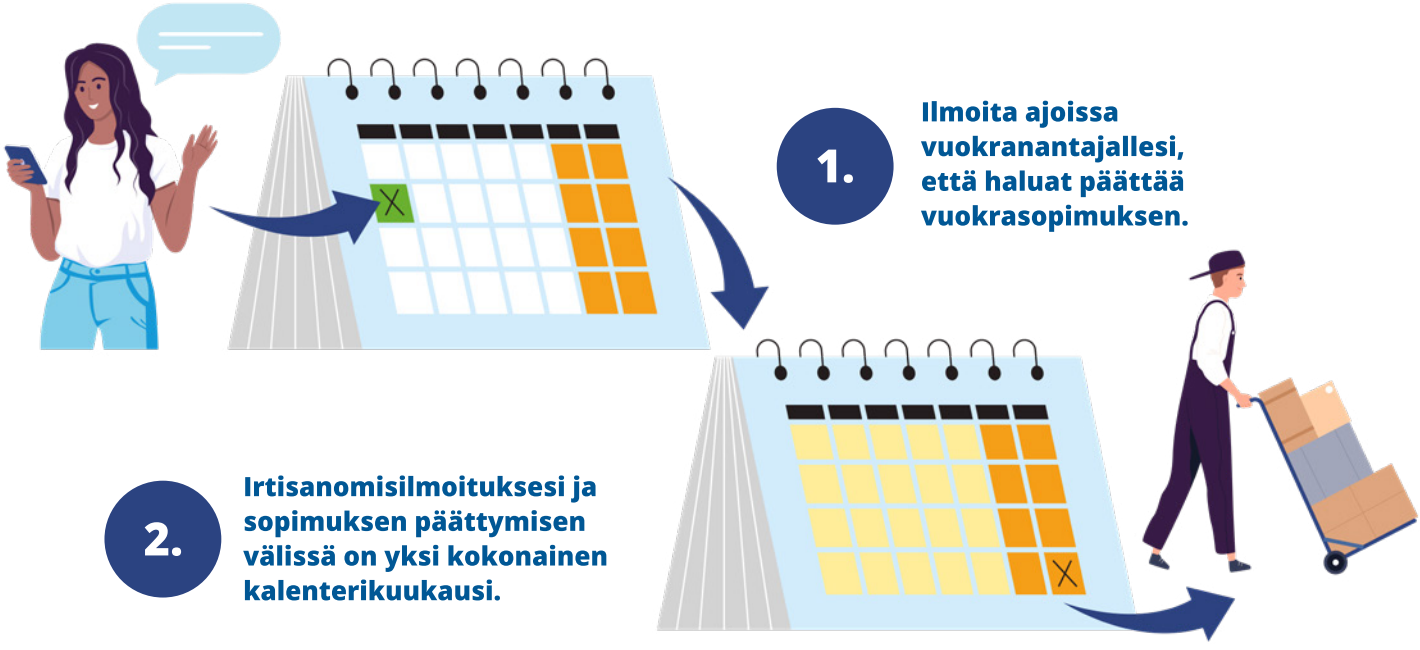

1. **Ilmoita ajoissa vuokranantajallesi, että haluat päättää vuokrasopimuksen.**

2. **Irtisanomisilmoituksesi ja sopimuksen päättymisen välissä on yksi kokonainen kalenterikuukausi.**

- Pyyhi pölyt pattereiden päältä ja takaa.
- Pyyhi puhtaaksi ovet ja ovenkarmit. Pese ikkunat ainakin sisäpuolelta. Kun ei ole pakkasta, tulee sinun pestä ikkunat myös ulkopuolelta. Pyyhi ikkunan karmit myös ulkopuolelta.
- Tyhjennä ja puhdista jääkaappi. Pese hyllyt ja laatikot. Imuroi jääkaapin takaseinä. Sammuta virta tai ota sähköjohto irti pistokkeesta. Jätä jääkaapin ovi auki.
- Katkaise virta pakastimesta. Sulata sinne kertynyt jää. Varo, että vettä ei pääse lattialle. Puhdista hyllyt ja laatikot. Puhdista myös pakastimen takaseinä.
- Puhdista lieden ja uunin pinnat sopivalla puhdistus-aineella ja pesusienellä. Pese myös uunipellit ja ritilä. Vedä uuni pois paikaltaan ja puhdista sen paikka.
- Irrota liesituulettimen metallinen rasvasuodatin. Pese se kuumalla vedellä ja tiskiaineella. Kuivaa ja aseta takaisin paikalleen.
- Pyyhi puhtaaksi kaikki keittiön kaapit ja hyllyt.
- Pese keittiössä olevat roska-astiat.
- Pese wc-istuin, lavuaari ja hanat.
- Puhdista lattiakaivo: irrota ritilä, poista roskat ja hiukset, pese ritilä ja kaivo ja huuhtele ne lopuksi.
- Pese myös muut kylpyhuoneen kalusteet, kuten kylpyamme tai suihkukaappi.
- Puhdista myös seinät ja lattiat.
- Jos sinulla on sauna, puhdista myös se. Pese lattia ja lauteet.

Muut huoneet

- pyyhi kiinteät kalusteet ja pinnat puhtaaksi

Parveke

- Tyhjennä parveke tavaroistasi.
- Siivoa lattia puhtaaksi.
- Pese mahdolliset parvekelasit.

Puhdista myös kaikkien huoneiden ilmanvaihto-venttiilit pölystä.

SANASTO:

Asukasluettelo = Luettelo talon tai taloyhtiön asukkaista, jossa näkyy asiakkaan nimi ja asunnon numero.

Asuntohakemus = Paperinen tai netissä täytettävä sähköinen lomake, jolla haet asuntoa.

Asuntonäyttö = Tilaisuus, jossa voit käydä katsomassa asuntoa, ennen kuin päätät että vuokraatko sen.

Digi- ja väestötietovirasto = Suomen viranomainen, joka pitää kirjaa ihmisten virallisista tiedoista ja palveluista. Näitä ovat esimerkiksi henkilötunnukset, osoitetiedot, avioliitot ja kuolemat. Kun muutat Suomeen, virasto antaa sinulle henkilötunnuksen ja rekisteröi osoitteesi. Jos muutat pois Suomesta, virasto päivittää tietosi ja kirjaa muuton väestötietojärjestelmään.

Eräpäivä = Viimeinen päivä, jolloin lasku tai maksu pitää maksaa. Jos maksat eräpäivän jälkeen, sinulle voi tulla lisäkustannuksia kuten muistutusmaksu.

Esteettömyys = Asunnossa on helppo ja turvallinen liikkua ja asua myös silloin, jos ihmisellä on esimerkiksi liikuntarajoite, pyörätuoli, rollaattori tai heikentynyt näkö.

Häiriötilanne = Poikkeustilanne, kuten sähkö- tai vesikatkos tai vuokralaisen sairastuminen niin, ettei hän pääse kodistaan liikkumaan.

Isännöitsijä = Henkilö, joka hoitaa taloyhtiön asioita, kuten korjauksia ja tiedotteita. Järjestyssäännöt = Säännöt, joita taloyhtiössä täytyy noudattaa, esimerkiksi hiljaisuus yöllä. Jätepiste = Paikka, johon viedään roskat ja kierrätettävät jätteet.

Kela = Suomen virasto, joka maksaa taloudellista tukea (rahaa, joka auttaa asumisessa, opiskelussa tai perhe-elämässä) ihmisille erilaisissa elämäntilanteissa. Esimerkkejä tuista ovat asumistuki, opintotuki ja lapsilisä.

Kotivakuutus = Kotivakuutus on sopimus vakuutusyhtiön kanssa. Kun sinulla on kotivakuutus, vakuutusyhtiö auttaa maksamaan korjaukset tai uudet tavarat, jos kodissasi tapahtuu vahinko. (esimerkiksi tulipalo, vesivahinko tai varkaus) Maksat tiettyä summaa säännöllisesti ja jos tapahtuu iso vahinko, vakuutusyhtiö korvaa sen.

Kotivara = Ruokaa ja tarvikkeita kotona siltä varalta, jos sattuu esimerkiksi sähkö- tai vesivahinko.

Kulkuyhteys = Tapa päästä paikasta toiseen, kuten bussit ja junat.

Kuntakohtaiset rajat vuokralle = Kelassa käytettävät enimmäisvuokran rajat, jotka vaihtelevat paikkakunnan mukaan. Ne määrittävät, kuinka suuri vuokra voidaan hyväksyä asumistukea myönnettäessä. Jos vuokra ylittää rajan, asukas maksaa ylimenevän osan itse.

Kustannus = Hinta, jonka jokin asia maksaa.

Kylmäkellari = Taloyhtiön kylmä tila, jossa voi säilyttää ruokaa.

Lenkkisauna = Taloyhtiön yhteinen saunavuoro, joka on ilmainen. Vuoro on kaikille asukkaille avoin. Se on yleensä kerran viikossa, tiettyyn aikaan.

Maksuhäiriömerkintä = Tieto luottotiedoissa siitä, että laskuja tai velkoja ei ole maksettu sovitusti.

Määräaikainen = Sopimus, joka on voimassa tietyn ajan, esimerkiksi kaksitoista kuukautta.

Muuttoilmoitus = Ilmoitus, joka sinun täytyy tehdä, kun muutat uuteen osoitteeseen. Ilmoitus tehdään Digi- ja väestötietovirastoon. Kun teet muuttoilmoituksen, postisi tulee oikeaan osoitteeseen. Ilmoituksen voi tehdä netissä.

Paloturvallisuus = Keinoja, joilla estetään tulipalo ja suojellaan ihmisiä. (Esimerkiksi palovaroitin, sammutuspeite, ei tupakointia sisällä)

Sulake = Pieni osa sähkökaapissa, joka suojaa kotia sähkövaaralta. Jos käytät liikaa sähkölaitteita, sulake katkaisee sähkön. Jos sulake palaa, osa kodin sähkölaitteista ei toimi ennen kuin sulake vaihdetaan.

Sähkön kulutus = Kuinka paljon sähköä käytät kotona.

Sähkön siirto = Sähkön kuljettaminen sähköverkkoa pitkin kotiisi. Siirrosta vastaa verkkoyhtiö. (Sähkölaskussa kaksi osaa: sähkön hinta, joka maksetaan sähköyhtiölle sekä siirtomaksu, joka maksetaan verkkoyhtiölle)

Taloudellinen asuminen = Asumista niin, että kustannukset pysyvät kohtuullisina.

Taloyhtiö = Ryhmä ihmisiä, jotka omistavat saman rakennuksen. Taloyhtiö huolehtii rakennuksen ja yhteisten tilojen kunnossapidosta. (Esimerkiksi piha, rappukäytävä ja sauna) Asioista, kuten korjauksista päättää taloyhtiössä hallitus, joka koostuu asukkaista.

Tarkastus = Käynti, jossa katsotaan, onko asunnossa kaikki kunnossa

Toistaiseksi voimassa oleva = Sopimus, joka jatkuu, kunnes toinen tai molemmat sopimuksen tekijät irtisanovat sen.

Tuholainen = Hyönteinen tai muu pieni eläin, joka vahingoittaa ruokaa, rakennuksia tai ihmisen terveyttä. Näitä ovat esimerkiksi luteet, torakat ja rotat.

Vesivahinko = Vesi on aiheuttanut vahinkoa, esimerkiksi putkivuodon.

Vikatilanne = Jokin laite tai järjestelmä ei toimi (esimerkiksi hissi rikki)

Vuokravakuus = Raha, jonka vuokralainen maksaa vuokranantajalle ennen muuttoa. Raha toimii turvana vuokranantajalle. Jos asuntoon täytyy tehdä korjauksia tai vuokralainen ei maksa vuokraa, voi vuokranantaja käyttää vakuutta korvauksiin.

Vuokralaisen oikeudet = Asioita, joihin sinulla on lupa (esimerkiksi rauhassa asuminen ilman häiriöitä)

Vuokralaisen velvollisuudet = Asioita, joita sinun pitää tehdä (esimerkiksi maksaa vuokra)

Vuokranantajan velvollisuudet = Asioita, joita vuokranantajan pitää tehdä (esimerkiksi korjata viat)

Vuokrasopimus = Sopimus (paperinen tai sähköinen) jossa sovitaan vuokrauksesta.

Ylikuormitus = Liikaa sähkölaitteita käytössä, jolloin sulake voi palaa.

KUVAT

Perinteinen uuni sisäpuolelta

Yhdistelmäuuni sisäpuolelta (mikro ja uuni samassa)

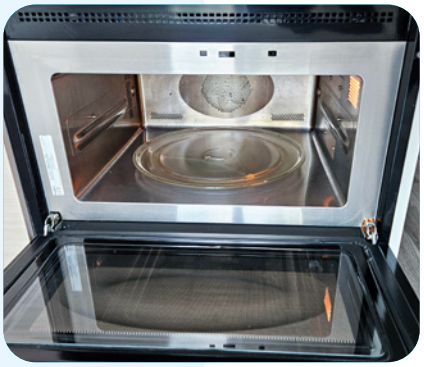

Liesituuletin alhaalta päin. Kuvassa näkyy rasvasuodatin,
joka tulee puhdistaa säännöllisesti.

Joissakin liesituulettimissa on hiilisuodatin.
Se sijaitsee laitteen sisällä rasvasuodattimen takana.

Sähköliesi, jossa neljä keittolevyä.

Liesituuletin sekä sähköliesi, jossa neljä keittolevyä.

Palovaroitin = Hälyttää, jos asunnossa on liikaa savua tai tulipalo.

Kuvassa näkyy malli, joka on liitetty sähköverkkoon.

1. Ilmanvaihtoventtiili= Aukko seinässä, josta kulkee ilma sisään ja ulos.

2. Ilmanvaihtoventtiili = huolehtii huoneiston ilmanvaihdosta.

Ei saa peittää!

Pitää kylpyhuoneen kuivana.

Tuuletusaukko = Pieni aukko tai venttiili ikkunan yläosassa, josta ilma pääsee sisään ja ulos.

Pidä aukko auki, jos haluat lisää ilmaa ja sulje se, jos on liian kylmä.

Siirrä vipu tai liukusäätö auki-asentoon, jolloin rako avautuu ja ilma pääsee sisään.

1. Suodatin (astianpesukoneen pohjalla) = kerää ruoantähteet ja estää tukkeutumisen. Puhdistetaan säännöllisesti.

2. Pesuvarsi (pyörivä osa, jossa on reikiä) = suihkuttaa vettä ja pesuainetta astioihin.

3. Pohjaritilä/pohja = Astianpesukoneen alaosa, jossa suodatin ja pesuvarsi sijaitsevat.

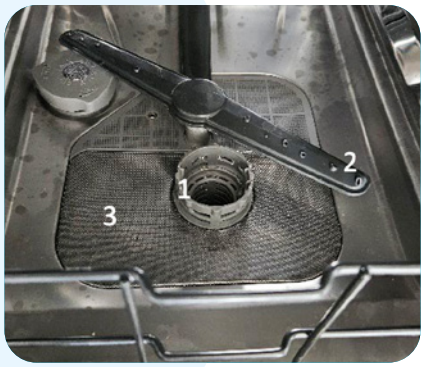

Sähkökaappi = sulakekaappi, sisältää sulakkeet ja vikavirtasuojat)

Sähkökeskus (sulakekaappi, sisältää sulakkeet ja vikavirtasuojat)

Nettipiste

Hajulukko = putki wc-hanan alla, estää viemärin hajut tulemasta huoneeseen. Hajulukon avaaminen ja puhdistaminen kuuluu nykyisin pääsääntöisesti taloyhtiön vastuulle.

Ota yhteyttä huoltoyhtiöön, jos viemäri haisee tai ei vedä.

Lattiakaivo = Aukko lattiassa, johon vesi menee, kun se kulkeutuu viemäriin.

Pitää kylpyhuoneen kuivana.

Bideesuihku = käsisuihku wc-istuimen vieressä.

Käytetään peseytymiseen wc-käynnin jälkeen.

Bideesuihku toimii, kun avaat vesihanan ja painat suihkun kahvaa.

Lattialämmitystermostaatti. Säädetään kylpyhuoneen lattian lämpöä.

Patterin termostaatti = säätää kodin lämpötilaa.

Älä peitä verhoilla termostaattia ja patteria. Jos patterin termostaatti jää verhon taakse, se mittaa verhon takana olevaa kuumaa ilmaa ja sulkee patterin, vaikka huone on muuten viileä.

JYVÄSKYLÄ

Jyväskylän kaupunki
www.jyvaskyla.fi